„Zielona” rewolucja w komunikacji publicznej. Średnie i małe miasta kupują autobusy zeroemisyjne za pieniądze z NFOŚiGW

Dzięki dotacjom z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – w ramach programu „Zielony Transport Publiczny” – coraz więcej polskich miast przestawia swój transport zbiorowy na ekologiczny, zeroemisyjny. Autobusy elektryczne zastępują na miejskich liniach komunikacyjnych dotychczas użytkowane autobusy spalinowe, wkrótce na ulicach będą się także pojawiać autobusy wodorowe. Program „ZTP” szczególne znaczenie rozwojowe ma dla mniejszych ośrodków, gdzie skala inwestycji infrastrukturalnych oraz mobilność mieszkańców nie jest tak dynamiczna jak w wielkich aglomeracjach.

„Zielona” rewolucja w komunikacji publicznej. Średnie i małe miasta kupują autobusy zeroemisyjne za pieniądze z NFOŚiGW

ZIELONA rewolucja w komunikacji publicznej infografika NFOŚiGW

Wdrażany przez NFOŚiGW program priorytetowy pod nazwą „Zielony Transport Publiczny” wspiera upowszechnianie ekologicznej komunikacji miejskiej w całej Polsce. Jego głównym celem jest obniżenie wykorzystania energii i paliw emisyjnych w miejskim transporcie zbiorowym, ale także kreowanie „zielonej mobilności” wśród mieszkańców, która sprzyja rozwojowi gospodarczemu i społecznemu miast.

Drugi nabór w programie „ZTP” został dostosowany do warunków określonych w Krajowym Planie Odbudowy. Dzięki temu od funkcji wsparcia bezemisyjności oraz rozwoju określonych technologii przeszedł do łączenia funkcji ekologicznych i społecznych – oprócz ograniczenia zanieczyszczenia powietrza poprzez rozwój zeroemisyjnego transportu publicznego, przeciwdziała wykluczeniu transportowemu, szczególnie w regionach i miastach z wyzwaniami strukturalnymi.

Zgodnie z przyjętą przez rząd „Polityką Energetyczną Polski do 2040 roku”, każdy przetarg na autobus w miastach powyżej 100 tysięcy mieszkańców już od roku 2025 powinien dotyczyć wyłącznie zero-i niskoemisyjnych autobusów (elektrycznych i wodorowych). Program „Zielony Transport Publiczny” wdrażany przez NFOŚiGW wspiera ten strategiczny cel państwa. A to oznacza, uwzględniając średni cykl „żywotności” autobusów miejskich, że do 2030 roku w największych polskich miastach nie powinny już jeździć autobusy inne niż zeroemisyjne.

W zakończonym 20 grudnia **drugim konkursowym naborze „ZTP”** Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) **otrzymał 101 wniosków** od organizatorów transportu publicznego z całej Polski, w tym 69 wniosków o dotację. Wartość zgłoszonych projektów została oszacowana na kwotę ponad 1,31 mld zł. Wnioskodawcy, wśród których dominują przedstawiciele samorządów średnich

i małych miast, zakładają, że ze środków NFOŚiGW sfinansują koszty kwalifikowane zakupu ekoautobusów w podziale: 808, 8 mln zł w formie dotacji oraz 143, 7 mln zł jako niskooprocentowaną pożyczkę.

> *– Będąc główną instytucją finansującą ekorozwój Polski, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej skupia się na poprawie jakości życia Polaków, a temu w bardzo dużej mierze służą działania na rzecz rozwoju elektromobilności i lepszego stanu powietrza – zauważa prezes NFOŚiGW Maciej Chorowski. – Projekty realizowane obecnie w wielu polskich miastach są przykładem takiego podejścia. Ekologiczne autobusy wprowadzone do taboru komunikacji zbiorowej zastępują pojazdy stare, szkodliwe dla ludzi i środowiska. Modernizacja miejskiej floty ogranicza zanieczyszczenie powietrza, a jednocześnie znacznie poprawia mobilność mieszkańców i komfort ich podróżowania – uzupełnia szef Narodowego Funduszu.*

Finansowanie z programu „ZTP” ekologicznego taboru przełoży się na zmniejszenie emisji CO2 o 18 416 ton/rok, ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów (PM10) o 0,052 ton/rok oraz ograniczenie emisji tlenków azotu o 13,611 ton/rok. Jednocześnie, dzięki skierowaniu zwłaszcza do średnich i małych miast pokaźnych dotacji z NFOŚiGW, samorządy będą mogły zmierzyć się ze wzmiankowanym problemem wykluczenia transportowego, które według różnych szacunków może dotykać od 11 do nawet 15 mln Polaków.

> *– Możliwość korzystania z publicznego, a do tego nowoczesnego i*

> *ekologicznego transportu zbiorowego powinni mieć wszyscy Polacy, również mieszkańcy mniejszych miast, w tym zwłaszcza ośrodków dotychczas zaniedbywanych pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego, jak również regionów górniczych i ekologicznie zdegradowanych – dodaje szef NFOŚiGW – Dlatego właśnie w nowej odsłonie programu „Zielony Transport Publiczny” zostały przewidziane duże preferencje dla samorządów, które chcą rozwijać „zieloną” komunikację miejską i podmiejską – podkreśla.*

Jednym z przykładów takich ośrodków jest Chełm, gdzie dzięki dotacji z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w wysokości ponad 100 mln złotych, miasto zakupi 26 autobusów wykorzystujących do napędu energię elektryczną wytworzoną z wodoru. Zeroemisyjne pojazdy będą obsługiwać główne linie komunikacyjne. Z ulic zniknie większość przestarzałych pojazdów spalinowych. Ekologiczne przedsięwzięcie pod hasłem „Zielony Transport Miejski w Chełmie” zostanie zrealizowany właśnie w ramach wdrażanego przez NFOŚiGW, wspomnianego programu priorytetowego o podobnej nazwie: „Zielony Transport Publiczny”.

Całkowity koszt chełmskiego projektu wynosi ponad 111,8 mln zł, z czego 100,4 mln zł pokryje bezzwrotne dofinansowanie ze środków publicznych NFOŚiGW. Samorząd Chełma zamierza kupić 26 miejskich autobusów wodorowych. Będą to bezemisyjne pojazdy kategorii M3-FCEV (Fuel Cell Eletric Vehicle) zasilane z ogniw paliwowych. Pojazdy będą dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych i przygotowane do funkcjonowania w systemie nowoczesnej informacji pasażerskiej.

> *– Komunikacja publiczna wraz ze swoją infrastrukturą to swoisty krwiobieg miasta, który w dużym stopniu decyduje o jego szansach i możliwościach*

> *rozwojowych. Mieszkańcy podróżujący do pracy, szkoły czy w innych sprawach życiowych, powinni mieć możliwość przemieszczania się w sposób wygodny i sprawny, a zarazem ekologiczny. Bo wygodny i „zielony” transport zbiorowy to dzisiaj jeden z wyznaczników jakości życia w mieście – zaznacza prezydent Chełma Jakub Banaszek .*
>
> *– Z tych powodów inwestujemy w rozwój zeroemisyjnego taboru przy wydatnym wsparciu ze strony Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Jednocześnie od 1 września 2021 roku zdecydowaliśmy się na wprowadzenie bezpłatnej komunikacji miejskiej, co zaowocowało wzrostem zainteresowania mieszkańców transportem publicznym – podkreśla gospodarz miasta.*

Ekologiczne autobusy w Chełmie mają być tankowane na stacji wodorowej, którą wybuduje podmiot zewnętrzny. Trwają już rozmowy z potencjalnymi inwestorami. Bieżącą obsługą techniczną pojazdów i ich serwisem zajmą się pracownicy tutejszego operatora komunikacji miejskiej. W ramach projektu wspartego przez NFOŚiGW przewidziano bowiem także przeprowadzenie szkoleń z zakresu użytkowania bezemisyjnych autobusów dla co najmniej 50 kierowców i 8 mechaników. Podjęte zostaną ponadto działania informacyjno-promocyjne wskazujące na ekologiczne, społeczne i ekonomiczne korzyści płynące z elektryfikacji transportu miejskiego w Chełmie.

Planowany roczny przebieg każdego wodorowego autobusu zakupionego przez samorząd Chełma za dotację z NFOŚiGW to minimalnie 25 tys. km/rok, co przy zakupie 26 pojazdów da w skali roku łączny wynik na poziomie co najmniej 650 tys. przejechanych kilometrów/rok. Dzięki wprowadzeniu do eksploatacji autobusów zeroemisyjnych będzie można wycofać z użytkowania 26 pojazdów spalinowych, w tym 19 o normie emisji Euro III

i 7 – Euro IV. Inwestycja w rozwój transportu zeroemisyjnego przyniesie w Chełmie wymierne efekty ekologiczne: zmniejszenie emisji dwutlenku węgla (917,4245 ton/rok), ograniczenie emisji tlenków azotu (8,1478 ton/rok), a także ograniczenie emitowania do atmosfery pyłów PM10, czyli o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów (0,1622 ton/rok). Przedsięwzięcie ma być zrealizowane do 30 listopada 2025 r.

Chełmski projekt to jednak tylko jeden z przykładów, gdyż podobne inwestycje w ekologiczny, zeroemisyjny transport zbiorowy, dzięki dotacjom z NFOŚiGW, poczyniło już albo jest w trakcie stosownych procedur, wiele innych polskich miast – rozmaitej wielkości i w różnych regionach kraju.

Dość powiedzieć, że w ramach programu „Zielony Transport Publiczny” umowy o dofinansowanie z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej już zawarły (lub są w trakcie tej procedury albo w fazie końcowych negocjacji) samorządy kilkudziesięciu polskich miast i aglomeracji. Charakterystyczne jest przy tym to, że wsparcie ze środków publicznych jest udzielane przez NFOŚiGW wielokierunkowo i równomiernie, zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju kraju, jednak ze szczególnym uwzględnieniem miast niedużych, mających wprawdzie spory potencjał społeczny i gospodarczy, ale borykających się z licznymi barierami rozwojowymi. Wystarczy rzut oka na mapę Polski i zestawienia umów podpisanych przez NFOŚiGW z poszczególnymi samorządami. Wsparcie na rozwój zeroemisyjnego transportu zbiorowego w postaci bezzwrotnych dotacji w pierwszym naborze ZTP otrzymały do tej pory z NFOŚiGW (według stanu na koniec grudnia 2021 roku) następujące ośrodki miejskie:

W świetle tych danych należy zakładać, że modernizacja i „zazielenienie” zbiorowego transportu w Polsce w roku 2022 i latach następnych nabierze jeszcze rozpędu, właśnie za sprawą dofinansowaniu ze środków publicznych NFOŚiGW. Elektryfikacja taboru wspierana przez program „Zielony Transport Publiczny” systematycznie postępuje – zarówno w ujęciu statystycznym, jak i geograficznym, o czym świadczą również dane prezentowane przez

niezależne organizacje branżowe. W roku 2021 po raz pierwszy w historii Polski udział ekologicznych autobusów sięgnął prawie trzech czwartych w ogólnej liczbie pojazdów nowo zakupionych przez samorządy. Dynamicznie postępuje zwłaszcza elektryfikacja floty, gdyż prawie połowa kupowanych obecnie autobusów miejskich to „elektryki”. Nabywane za dotacje ekologiczne pojazdy będą sukcesywnie zasilały floty poszczególnych przewoźników, przybliżając realizację strategicznego celu państwa, jakim jest przestawienie całego transportu zbiorowego w naszym kraju na zeroemisyjny.

***

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) jest liderem we wdrażaniu programów zmieniających na lepsze jakość życia w Polsce. Od ponad 30 lat inicjuje i wspiera działania na rzecz środowiska i transformacji energetycznej. Podległa Ministerstwu Klimatu i Środowiska instytucja finansuje i współfinansuje przedsięwzięcia proekologiczne. Na ten cel przeznaczyła już 270 mld zł, z czego prawie 2/3 to środki własne. Z jej wsparcia korzystają zarówno przedsiębiorcy, samorządy i administracja państwowa, jak i uczelnie, organizacje pozarządowe i osoby prywatne.

***

Materiały prasowe: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej